

Een sportpark in de Gaasperzoom?

Adviesrapport over de behoefte aan sportvelden in Amsterdam Zuidoost

Amsterdam, december 1997

Eric Lagendijk

Inhoudsopgave

	Vooraf	3
1	Opdracht	5
2	Analyse	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Feitelijke bespeling van sportvelden	7
2.3	Ontwikkelingen in de sport en de stad	9
2.4	Gaasperzoom: behoefte op vrij korte termijn	11
2.5	Conclusies	12
3	Advies	14
3.1	Advies over aanleg sportpark in de Gaasperzoom	14
3.2	Advies over beleid sportvelden in Zuidoost	16
3.3	Scenario's	17
Bijlage 1	Respondenten en documenten	20
Bijlage 2	Vragenlijst veldsportverenigingen Amsterdam Zuidoost	21
Bijlage 3	Veldwerk	23
	A Resultaten uit de verenigingsenquête	23
	B Wat vinden sleutelpersonen ervan?	32

Vooraf

Dit adviesrapport bevat een analyse van de behoefte aan sportvelden in het Amsterdamse stadsdeel Zuidoost in het algemeen, en de wenselijkheid van de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom in het bijzonder. In het vigerende bestemmingsplan heeft het noordelijke deel van de Gaasperzoom de bestemming 'sport en recreatie'. Het gebied beslaat in totaal circa 11 hectare.

De analyse en rapportage is verricht door Bureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners (DSP) in opdracht van stadsdeel Zuidoost. Deze opdracht vloeit voort uit motie 22 die eind 1996 door de stadsdeelraad is aangenomen. In die motie staat onder andere dat:

- er een behoefteonderzoek moet worden ingesteld naar sportaccommodaties in Zuidoost;
- op basis van dat onderzoek een plan van aanpak inzake opwaardering van bestaande sportvelden en uitbreiding van de sportaccommodaties aan de raad moet worden voorgelegd;
- binnen een jaar moet worden gestart met herbeoordeling van de inrichting van de Gaasperzoom.

Gezien de strekking van de motie is in overleg met de opdrachtgever besloten om de analyse en het advies te beperken tot veldsportaccommodaties in Zuidoost. De overweging hierbij is dat er vooral een schaarste wordt ervaren aan sportvelden in het stadsdeel. Een substantieel aantal jongeren uit het stadsdeel is hierdoor genoodzaakt om buiten het stadsdeel te sporten, bijvoorbeeld bij SV Abcoude.

In een betrekkelijk kort tijdsbestek, van 22 september tot 3 november 1997, heeft DSP alle bij dit vraagstuk direct betrokkenen geïnterviewd en geraadpleegd (zie bijlage 1). Er hebben telefonische interviews plaatsgevonden met (in nagenoeg alle gevallen) de voorzitters van de veldsportverenigingen in Zuidoost en met de voorzitter van SV Abcoude.

Daarnaast is er overleg geweest met de heren Degenkamp, Dooyer en Veldkamp van de afdeling Sport en Recreatie van de gemeente Amsterdam, de heer Van Stijnvoorden van de Dienst Ruimtelijke Ordening van de gemeente Amsterdam, de heren Noordermeer en Visser van stadsdeel Zuidoost en de heer Miedema, voorzitter van de Sportadviesraad Zuidoost.

Tijdens deze interviews ging de aandacht vooral uit naar het huidige gebruik van de sportvelden in Zuidoost, de gevolgen van de verhuizing van CTO '70 naar Duivendrecht, de organisatie en het beleid van de veldsportverenigingen en de wenselijkheid van een nieuw sportpark in de Gaasperzoom.

De interviews met de verenigingsbestuurders hebben een zeer concreet beeld opgeleverd van de huidige bespeling van de velden, de knelpunten die zich daarbij (kunnen) voordoen, en de toekomstplannen van de clubs. Stuk voor stuk spraken de voorzitters zich duidelijk uit over de wenselijkheid van een nieuw sportpark.

De beleidsambtenaren van de gemeente Amsterdam waren daarentegen wat voorzichtiger en genuanceerder. Met het aanleggen van een sportpark alleen kan niet worden volstaan. Los van de behoefte aan velden, moeten deze ook worden beheerd. Daarnaast moet de bespeling worden georganiseerd. Nog afgezien van de financiële consequenties zijn er wellicht gevolgen voor de bespeling van de sportparken in de directe omgeving, zowel in het stadsdeel als daarbuiten. Dat vergt stedelijke afstemming, zoals dat tot op heden gebeurde in de werkgroep Optimalisering sportvelden. Bovendien kan een nieuw sportterrein met parkachtige elementen een functie krijgen

voor vormen van sportbeoefening die niet direct verenigingsgebonden zijn. En er zijn op centraal stedelijk niveau plannen voor een sportproject gericht op de jeugd van het voortgezet onderwijs, genaamd Topscore. Daarbij is Zuidoost waarschijnlijk een van de eerste experimentgebieden.

Zodoende is er een scala van feiten, oplossingen, wensen en mogelijkheden aangereikt die in deze rapportage tot een analyse en een aantal adviezen zijn verwerkt. Waar nodig of zinvol is ook gebruik gemaakt van andere onderzoeksgegevens en beleidsdocumenten. De rapportage bestaat uit drie hoofdstukken. Eerst wordt de opdracht nader beschreven. Hoofdstuk 2 is een analyse van de uitkomsten van het onderzoek onder sportverenigingen uit Zuidoost en andere betrokkenen. De resultaten van dit onderzoek worden tegen elkaar afgewogen en in de stedelijke beleidscontext geplaatst. In 3 volgt daaruit een aantal adviezen. Een uitgebreide weergave van het onderzoek en de resultaten per vereniging zijn opgenomen in bijlagen 2 en 3: 'Veldwerk'. Hierin zijn ook korte gespreksverslagen van de geïnterviewde sleutelpersonen opgenomen.

1 Opdracht

Op 19 november 1996 heeft de stadsdeelraad van Amsterdam Zuidoost motie 22 aangenomen. In deze motie wordt geconstateerd dat in de begroting 1997 voor de Hollandsekade een bedrag van f 25.000,- is opgenomen om SV Abcoude structureel te financieren. Door deze bijdrage aan Hollandsekade te vergoeden wordt niet gewerkt aan de uitbreiding en opwaardering van de sportaccommodaties in het algemeen, en aan de voetbalvelden in Amsterdam Zuidoost in het bijzonder. Op basis van deze overweging heeft de stadsdeelraad besloten dat:

- er een behoefteonderzoek naar sportaccommodaties in Amsterdam Zuidoost komt;
- op basis van dit onderzoek een plan van aanpak aan de raad wordt voorgelegd over de opwaardering van de bestaande sportvelden en de uitbreiding van de sportaccommodaties in Amsterdam Zuidoost;
- binnen een jaar begonnen wordt met de herbeoordeling van de inrichting van Gaasperzoom;
- de opwaardering en uitbreiding van de sportvelden binnen drie jaren gerealiseerd zijn;
- Hollandsekade voor de jaren 1997, 1998 en 1999 een jaarlijkse financiële bijdrage van f 25.000,- ontvangt.

De huidige jaarlijkse bijdrage wordt verleend aan Hollandsekade omdat zo'n 80% van de jeugdvoetballers van SV Abcoude in Zuidoost woont. Deze bijdrage van f 25.000,- is voor de beheerstichting van het park in Abcoude noodzakelijk om het beheer financieel rond te krijgen. Het stadsdeelbestuur heeft besloten dat het toekennen van een tijdelijke subsidie aan de beheerstichting Hollandsekade, en het aanleggen van een nieuw sportpark in Zuidoost, samen kunnen bijdragen aan voldoende, evenwichtig verspreide en kwalitatief goede sportaccommodaties die aansluiten bij de vraag in Zuidoost.

Overigens komt het voorstel om een sportpark in Gaasperzoom aan te leggen niet ineens uit de lucht vallen. Al voor de overdracht van sportvoorzieningen door de centrale stad aan de stadsdelen, is voor Zuidoost geconstateerd dat het aanbod niet overeenstemt met de bevolkingsomvang. Als gevolg van de lage sportdeelname heeft dit in de afgelopen jaren nooit geleid tot sterke overbespeling van de sportparken. Ook bij de 'Tweede optimaliseringsoperatie Sportvelden in Amsterdam' is ervan uitgegaan dat in Zuidoost geen sprake zou zijn van overtolligheid. Integendeel, verwacht werd dat aanleg van nieuwe velden noodzakelijk zou worden. Daarbij moet nog in ogenschouw worden genomen dat door de komst van Ajax naar Zuidoost ongeveer eenderde deel van de beschikbare velden voor de lokale sport in Zuidoost verloren is gegaan. De toekomstige beschikbaarheid van de velden die momenteel nog bespeeld worden door CTO '70 compenseren dat verlies met ongeveer 40%.

In de nota *Sport in Zuidoost* voor de Amsterdamse gemeenteraad van de raadsleden Levie, Niamut en Houterman (augustus 1997) wordt die lagere sportdeelname genuanceerd en verklaard. Genoemd worden:

1 De kwetsbare sociale sportinfrastructuur in Zuidoost

Er zijn weinig grote, krachtige sportverenigingen in Zuidoost. Dit zou verband kunnen houden met de lagere sociaal-economische status van grote delen van de bevolking en de hoge mutatiegraad. In tegenstelling tot veel autochtone verenigingen erbuiten, kunnen sportclubs in Zuidoost (Ajax

uitgezonderd) niet bogen op een lange traditie. Clubs zouden moeite hebben met het rekruteren en organiseren van kaderleden en vrijwilligers. Bovendien zijn er problemen met het innen van contributie. Hier speelt mee dat het sporten in verenigingsverband, met alle rechten en plichten die daarbij horen, voor veel allochtonen nog steeds een onbekend of onbegrepen verschijnsel is.

2 Een beperkt aanbod van sportvoorzieningen

De aanwezigheid van sportvoorzieningen is een absolute voorwaarde tot sportbeoefening. Maar zeker voor kinderen kan gelden dat het ontbreken van sportaccommodaties in de directe omgeving van de buurt, sportbeoefening in de weg kan staan. Een blik op de 'sportkaart' van Zuidoost leert dat het aanbod in stedelijk perspectief kleiner dan gemiddeld is. Bovendien zijn de huidige sportparken gesitueerd aan de rand van het stadsdeel, op een behoorlijke afstand van de directe woonomgeving. Ook de bereikbaarheid is verre van optimaal. Het veldsportaanbod is vrij eenzijdig: veel voetbal, een beetje honk- en softbal, handbal, tennis en cricket. Specifieke buitensportaccommodaties voor atletiek, hockey, korfbal en cricket ontbreken. De kansen die de stedenbouwkundige opzet van het stadsdeel voor sport biedt, worden onvoldoende benut. De groenstroken tussen de honinggraadhoogbouw en de parken bieden goede mogelijkheden voor sport buiten clubverband of als trainingslocatie voor verenigingen. De organisatie, aanpassing en stimulans die het benutten van die mogelijkheid vereist, is er niet.

Deze twee clusters van factoren die de lage sportdeelname in Zuidoost verklaren, vormen tegelijkertijd de achtergrond waartegen de voorliggende opdracht in beschouwing is genomen. Stadsdeel Zuidoost heeft de ambitie een voorwaardenscheppend en stimulerend sportbeleid te voeren. Dit betekent dat voor inwoners van Zuidoost de drempels zo laag mogelijk moeten liggen om aan sport te doen. Het faciliteren van een breed sportaanbod is één van de middelen hiervoor. Kernbegrippen zoals spreiding van voorzieningen, bereikbaarheid en organisatorische ondersteuning zijn daaraan gerelateerd.

Bij het beoordelen van de wenselijkheid van de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom is vooral aandacht besteed aan:

- de ambities, wensen en behoeften van de huidige veldsportverenigingen in Zuidoost;
- de huidige knelpunten in het gebruik van de velden;
- de onderlinge verstandhouding tussen verenigingen, vooral die tussen huurders en onderhuurders. Voor deze laatste groep ontbreekt elke mogelijkheid tot groei;
- de wens bij verenigingen om de Gaasperzoom als thuishaven te hebben;
- de te verwachten groei van sport binnen en buiten verenigingsverband in het stadsdeel en het daaraan gekoppelde sportbeleid, waarin gestreefd wordt naar een sportdeelname die gelijk is aan het landelijke niveau;
- de behoefte aan sportvoorzieningen anders dan tot op heden gebruikelijk (vernieuwend en gericht op (nog) niet actieve doelgroepen);
- de voorwaarden die gesteld mogen worden aan (gegadigden voor) een eventueel aan te leggen sportterrein met parkachtige kwaliteit in de Gaasperzoom.

2 Analyse

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk volgt een analyse van een drietal aspecten die van invloed zijn op de toekomstige behoefte aan een nieuw sportpark in de Gaasperzoom. Die zijn: de feitelijke, huidige bespeling van sportparken (2.2), ontwikkelingen in de sport en de stad (2.3) en de behoefte aan velden in de Gaasperzoom op vrij korte termijn (2.4). Conclusies uit deze analyse staan vermeld in 2.5. Voor een uitgebreide weergave van de onderzoeksresultaten uit de verenigingsenquête en de interviews met sleutelpersonen, wordt verwezen naar bijlage 3. De belangrijkste resultaten uit dit onderzoek zijn in dit hoofdstuk, met name in 2.2, verwerkt.

2.2 Feitelijke bespeling van sportparken

In het volgende schema staan voor de sportparken in Zuidoost de belangrijkste bespelingsgegevens vermeld.

Schema 1: Kerngegevens bespeling sportparken in Zuidoost

	Aantal wedstrijd-velden	Aantal trainings-velden	Normteams per wedstrijd-veld voetbal	Zomerspor-ten (aantal normteams)	Medegebruik overdag
Driemond	2	1 voor 1 club	5,1	geen	te verwaarlozen
Strandvliet	4 + 1 handbal-veld	1 voor 3 voetbal-clubs	6,5	cricket (2), handbal (1), honk- en softbal (3)	dagelijks doordeweeks overdag door scholen in mei, juni, augustus en september
Toekomst I (in beheer bij Ajax)	4 (incl. wetra)	3	nvt	geen	geen
Toekomst II (zonder CTO m.i.v. 1/7/1998)	2 + 1 handbal-veld	1	0	softbal (1,5)	geen
Toekomst III	2	1 (klein) voor 2 clubs	6	Little Rock: 2 softbal-teams	te verwaarlozen

In het bovenstaande schema zijn de tennisbanen (4 op Driemond en 6 op Strandvliet) niet opgenomen. Op Driemond zal op eigen initiatief van Geinburgia uitbreiding met twee banen plaatsvinden. Strandvliet heeft aan 6 banen voldoende. Daar neemt de animo voor tennis de afgelopen jaren af.

Het aantal normteams per wedstrijdveld geeft de bespelingsintensiteit van de wedstrijdvelen op een sportpark weer. Voor voetbal is de maximale bespelingsintensiteit vastgesteld op 8,5 normteams per weekend. Dit aantal is gerelateerd aan het competitieooster (4,5 normteams op zaterdag en 4

op zondag). Het volgende schema geeft de onder- of overbespeling per sportpark weer:

Schema 2: Over- en onderbespeling sportparken in Zuidoost

	Over (+) en onder (-) bespeling	Opmerkingen
Driemond	2 maal - 3,4 = - 6,8	Er is nog ruimte voor ruim 6 normteams; 's zomers zijn de velden onbespeeld
Strandvliet	4 maal - 2 = - 8	In de winter is er ruimte voor 8 normteams. Knelpunt is gebrek aan trainingsruimte. 's Zomers: weinig uitbreidingsmogelijkheden
Toekomst I (Ajax)	overbespeling	Ajax wil er twee velden bij
Toekomst II (zonder CTO)	niet bespeeld: 2 maal -8,5 = - 17 normteams voetbal, en een onbespeeld trainingsveld en handbalveld	's Zomers wordt het park beperkt bespeeld door een softbalclub
Toekomst III	2 maal - 2,5 = - 5	's Winters ruimte voor 5 normteams; 's Zomers zeer beperkt gebruik

De belangrijkste algemene conclusie is dat met de huidige bespeling en het vertrek van CTO '70 naar Duivendrecht er voldoende ruimte is voor intensivering van veldgebruik. Ambities van huidige bespelers kunnen op de korte termijn in praktijk worden gebracht op de thans aanwezige velden. Knelpunten zijn het aanbod van trainingsvelden en de afstemming van zomer- en wintersporten. Bovendien heeft gecombineerd winter- en zomergebruik consequenties voor het onderhoud van de velden. Er is meer technische slijtage van de velden. Bij zomergebruik is er minder tijd beschikbaar voor onderhoud en herstel. Het daggebruik van de velden, bijvoorbeeld door scholen, laat in de meeste gevallen zeer te wensen over. Per park worden de hoofdzaken van bespeling kort weergegeven.

Driemond

Op sportpark Driemond doen zich geen bespelingsproblemen voor. Er is nog voldoende ruimte voor eventuele uitbreiding van het aantal voetbalvelden. Geinburgia heeft genoeg aan één trainingsveld. Het overige gebruik van het park, dus buiten de georganiseerde tennis- en voetbalsport, is te verwaarlozen. Afgezien van een enkel schoolsporttoernooi worden de velden doordeweeks overdag niet benut. Tijdens de zomermaanden worden de velden in het geheel niet gebruikt.

Strandvliet

Het aantal wedstrijdvelden (voetbal) is op dit park voorlopig toereikend. Een groot knelpunt is het gedeelde gebruik van één trainingsveld door drie voetbalclubs. Een ander knelpunt is de overlap van zomer- en wintersport, waardoor vooral de cricketclub BCC Amstelland belemmerd wordt in haar activiteiten. Bovendien geeft deze club aan dat uitbreiding alleen mogelijk is

wanneer er meer velden voor eigen gebruik beschikbaar komen. De twee voetbalclubs die in een onderhuursituatie verkeren missen eigen inkomsten uit een kantine-exploitatie. Zij willen meer zelfstandigheid. Dit park wordt intensief door scholen benut in de zomermaanden buiten de vakantieperiode.

Toekomst I

AFC Ajax valt in zoverre buiten deze analyse dat zij eigenaar/beheerder is van dit deel van De Toekomst. Daardoor bepaalt zij zelf de exploitatie en het gebruik van de velden. Wel van belang is dat Ajax te kennen heeft gegeven twee extra velden te willen bespelen op sportpark De Toekomst. De voorkeur van Ajax gaat uit naar de aankoop van deze velden.

De Toekomst II

Na het vertrek van CTO '70 medio mei 1998 komen er, afgezien van het minimale gebruik door softbalvereniging Ban Topa, twee voetbalvelden, een trainingsveld en een handbalveld beschikbaar. Het Grondbedrijf Amsterdam is eigenaar van het clubhuis op het sportpark. Het sportpark wordt overdag op doordeweekse dagen niet bespeeld. Onderzocht wordt of de exploitatie en het beheer van dit complex kan worden opgedragen aan een daarvoor op te richten stichting.

De Toekomst III

De wedstrijdvelden laten in principe nog wat ruimte vrij voor uitbreiding van SV Bijlmer en Flamingo. Little Rock legt door het vertrek van de dames-teams minder beslag op de velden voor softbal. Er is geen ander medegebruik door scholen of andere instellingen.

2.3 Ontwikkelingen in de sport en de stad

De vraag naar sportvelden in Zuidoost

Het aanbod van sportvoorzieningen is eenvoudig in kaart te brengen. Voor de vraag ernaar is dat veel lastiger. De feitelijke vraag van de georganiseerde sport, de sportverenigingen, naar sportvelden op lokaal niveau is hiervoor al aan de orde geweest. Het ramen van de behoefte aan velden van diezelfde verenigingen voor de nabije toekomst is al moeilijker. De opmerking van een aantal clubs dat 'wij willen uitbreiden en daar ook aan werken', is weliswaar een teken van ambitie, maar of die ook uitmondt in meer leden en dus in een grotere vraag naar ruimte, is niet met zekerheid aan te geven.

In het bewonersonderzoek van Marktplan Adviesgroep zijn vragen opgenomen over sportbeoefening (Marktplan, maart 1996). Van enig belang is de uitkomst dat minder dan de helft (46%) van de bevolking het afgelopen jaar wel eens aan sport heeft gedaan, want dat is lager dan het landelijk gemiddelde (60%). Opvallend is dat vooral vrouwen en meisjes weinig sporten (slechts 37%). Het aandeel sporters in Zuidoost dat in verenigingsverband actief is, is ook lager dan het landelijke niveau. Per tak van sport kunnen geen harde conclusies worden getrokken, omdat de steekproef daarvoor te klein is. Relevant is de algemenere conclusie dat de verenigingsleden die in Zuidoost wonen, voor 55% lid zijn van een club die buiten Zuidoost activiteiten organiseert. Van alle sporters uit Zuidoost sport 44% uitsluitend buiten de stadsdeelgrenzen van Zuidoost. Sporten die vooral buiten Zuidoost beoefend worden, zijn onder meer atletiek, handbal, hockey, korfbal en watersport. Dit zou vooral verband houden met het feit dat de betreffende accommodatie elders ligt of beter is, en omdat vrienden 'daar' ook sporten.

Hieruit volgt dat de behoefte aan sportfaciliteiten in Zuidoost aanmerkelijk groter is dan het huidige gebruik. Ook geldt dat sportbeoefening op sportparken blijkbaar een stadsdeeloverstijgend fenomeen is. Sporters kiezen de club en de accommodatie niet alleen vanwege nabijheid, maar laten zich eveneens leiden door de kwaliteit van voorzieningen, de aanwezigheid van vrienden en de traditie of clubcultuur. Algemeen geldt dat de sportvelden, wil daar goed gebruik van worden gemaakt, dicht bij de wooncentra moeten liggen. Gezien het verschil tussen de landelijke sportdeelname en die in Zuidoost kan worden verwacht dat door middel van sportstimuleringsprojecten de sportdeelname in Zuidoost kan worden vergroot.

De bevolkingssamenstelling van Zuidoost en sportstimulering

Vanwege het multiculturele karakter van Zuidoost en de ondervertegenwoordiging van allochtonen in de sport, is het sportstimuleringsbeleid bij uitstek van toepassing op dit stadsdeel. Omdat in veel landen waarvan de migranten in Zuidoost zijn terecht gekomen het Nederlandse verenigingsmodel niet gebruikelijk is, heeft zich hier slechts zeer moeizaam een beperkte sportinfrastructuur kunnen ontwikkelen.

Het verder uitbouwen van zo'n traditie stuitte tot op heden op enkele belemmeringen:

- Voor nieuwe verenigingen is het sinds de jaren tachtig welhaast onmogelijk om een eigen clubaccommodatie te stichten. Hierdoor verkeren startende verenigingen, en ook de clubs die inmiddels vele jaren redelijk tot goed functioneren, in een afhankelijke positie als onderhuurder. Het opbouwen van een eigen vermogen -nodig voor financiering van een clubhuis- wordt daardoor geblokkeerd.
- Door de komst van Ajax hebben meer lokaal georiënteerde veldsportverenigingen het stadsdeel verlaten dan er bijgekomen zijn. De komst van Ajax betekent dat zich er een topsportclub heeft gevestigd, maar ook dat het aantal beschikbare velden voor 'modale sportverenigingen' is gereduceerd. Een klein deel van dat verlies kan worden gecompenseerd door de CTO-velden die per 1 juli 1998 voor Zuidoost beschikbaar komen.

Uit een landelijk onderzoek naar het sportstimuleringsbeleid voor allochtonen over de periode 1986-1995 (DSP, 1996) is geconcludeerd dat initiatieven van gemeenten en welzijnswerk weliswaar tot een hogere sportdeelname kunnen leiden, en dat sportverenigingen hier nauwelijks van profiteren. Er bestaat een tendens naar gescheiden sportcircuits: die van de sportverenigingen met een hoofdzakelijk wit kader en witte achterban aan de ene kant, en kleine buurtclubjes, migranteninstellingen en sportbuurtwerk met vooral zwarte klanten aan de andere kant. Voor Zuidoost zou het ondersteunen van lokale sportverenigingen, en het stimuleren van bewoners daaraan deel te nemen, een meer heilzame weg zijn. Hierdoor kunnen de lokale sportverenigingen groter en sterker worden.

Omdat allochtone jongens, en in mindere mate ook meisjes van de tweede en derde generatie, steeds meer aan sport doen en hun achterstand ten opzichte van de autochtone jeugd langzaam maar gestaag inlopen, mag worden verwacht dat de sportdeelname in Zuidoost de komende jaren zal stijgen. Dit effect wordt versterkt door de gevolgen van de vernieuwingsoperatie van de Bijlmermeer die thans volop gaande is. Bovendien zal er een positief effect op de georganiseerde sportdeelname uitgaan van het project *Topscore*. Dit project sluit aan op het succesvolle project *Jeugdsport in Beweging*, waarin leerlingen van de basisschool kennismaken met sport en sportverenigingen. Topscore is gericht op leerlingen van het voortgezet onderwijs. Zij worden gestimuleerd en ondersteund bij het opbouwen van een 'sportloopbaan'. Scholen en sportverenigingen werken hierbij nauw samen en kunnen van elkaars voorzieningen gebruik maken. Hiervoor wor-

den professionele consultants aangesteld. Voor Zuidoost geldt dat daar zeker behoefte voor bestaat, en dat daarvoor voldoende veldsportvoorzieningen beschikbaar zijn.

Van belang is dat bij het verder uitbouwen van de sportinfrastructuur in Zuidoost wordt uitgegaan van de sportbehoefte van de multiculturele bevolking. Takken van veldsport die door allochtonen relatief vaak worden beoefend zijn voetbal, cricket, honk- en softbal en atletiek. In deze takken van sport is namelijk al een zekere traditie opgebouwd. Bij het creëren van nieuwe voorzieningen voor nieuwe takken van sport in Zuidoost, is het gewenst dat de organisatie daaromheen, in casu een vereniging, naar Zuidoost verhuist en daar van een nieuw verzorgingsgebied kan profiteren.

2.4 De Gaasperzoom: behoefte op vrij korte termijn

Indien Zuidoost invulling wil geven aan de behoefte van zijn inwoners op het gebied van veldsporten, dan is uitbreiding van voorzieningen binnen vijf jaar noodzakelijk. Gebleken is dat veel kinderen en jongeren, maar ook volwassenen, uitwijken naar verenigingen en accommodaties buiten het stadsdeel. Het ledenbestand van SV Abcoude is hiervoor illustratief. Daarentegen is de overgrote meerderheid van de leden van veldsportverenigingen in Zuidoost woonachtig in Zuidoost zelf. Voorlopig kunnen de huidige veldsportverenigingen in Zuidoost met een beperkte herverdeling van bestaande velden nog uitbreiden (zie schema 2). Gezien de te verwachten toenemende sportdeelname van inwoners van Zuidoost, de ambities van de sportverenigingen en lopende sportstimuleringsprojecten (JIB, Topscore, sportbuurtwerk) zal de behoefte aan velden, zeker over vijf jaar, groter zijn dan de huidige voorzieningen kunnen bieden. Ook in stedelijk perspectief is extra aanbod van sportvelden in Zuidoost gewenst, vooral vanuit spreidingsoverwegingen. De Gaasperzoom is een goed bereikbare plek die in het bestemmingsplan is aangewezen voor sport en recreatie. Vooral de jeugd uit Gaasperdam kan daarmee op maat worden bediend.

De Gaasperzoom is momenteel in bezit bij de Dienst Beheerbureau Landbouwgronden, onderdeel van het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij. De aankoopkosten voor dit gebied bedragen naar verwachting f 700.000,-.

Of de jeugd die op dit moment bij SV Abcoude voetbalt zal besluiten om naar de Gaasperzoom te gaan, is afhankelijk van haar trouw aan SV Abcoude en het aanbod en de organisatie op het nieuwe sportpark. Inzicht hierin is nu niet aanwezig. De mogelijke en gewenste aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom is niet bedoeld om jeugdleden van SV Abcoude daarheen te leiden. Dat is een eventuele keuze die aan henzelf is. Het grootste knelpunt is de beperking die onderhuurders op de huidige sportparken ondervinden in hun groeimogelijkheden. Deze relatief kleine verenigingen hebben dringend behoefte aan een nieuw perspectief dat ruimte geeft voor uitbreiding.

Een eerste inventarisatie van de wens naar de Gaasperzoom te verhuizen onder de huidige bespelers van sportvelden in Zuidoost, geeft een bemoedigend beeld van de attractiviteit van deze locatie voor sportclubs. SV Bijlmer, BCC Amstelland en de onderhuurders Kismet '82, KSJB, Little Rock en ('eventueel') Flamingo hebben te kennen gegeven in aanmerking te willen komen voor bespeling van velden op de Gaasperzoom. Voor de onderhuurders en BCC Amstelland speelt het aspect 'meer zeggenschap over een clubaccommodatie' daarbij een belangrijke rol. Die hebben zij liever vandaag nog dan morgen.

Daarnaast is uitbreiding van veldsportvoorzieningen gewenst voor de op-

vang van nieuwe sporters uit Zuidoost. Dit zijn sporters die momenteel aanlopen tegen het beperkte aanbod van buitensportfaciliteiten in het stadsdeel.

Tot slot wordt op stedelijk niveau geconstateerd dat de spreiding van veldsportaccommodaties niet optimaal is. In Zuidoost is het aanbod gering, terwijl in andere delen van de stad een overcapaciteit van velden wordt geconstateerd. Optimalisering van gebruik en spreiding van veldsportvoorzieningen kan betekenen dat één of meer goed georganiseerde sportclubs uit andere stadsdelen een plaats krijgen in Zuidoost. Dat is echter alleen een optie als het aantal velden in Zuidoost is uitgebreid.

2.5 Conclusies

Concluderende opmerkingen over de behoefte aan veldportaccommodaties in Zuidoost hebben betrekking op drie niveaus van analyse:

1 Bevolkingssamenstelling

Als er, tegen de achtergrond van het gevoerde sportstimuleringsbeleid, van wordt uitgegaan dat inwoners van Zuidoost op termijn een gelijke sportdeelname zullen hebben als landelijk gemiddeld, dan betekent dit een stijging van het aantal sporters met 14%. Dit komt overeen met een toename van zo'n 11 duizend sporters, waarvan een deel tot de veldsporters kan worden gerekend. Hiervoor zullen faciliteiten moeten komen. Een deel daarvan betreft derhalve veldsportaccommodaties. Wanneer Zuidoost een naar stedelijke maatstaven evenredig sportaccommodatieaanbod heeft, dan vereist dit de aanleg van:

- 4 tot 6 voetbalvelden;
- 2 korfbalvelden;
- 2 hockeyvelden;
- 1 honk/softbalveld.

Deze redenering volgend, is de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom gewenst.

2 Wensen en groeimogelijkheden van lokale sportverenigingen in Zuidoost

Ook vanuit het perspectief van de huidige sportverenigingen in Zuidoost is uitbreiding van buitensportvoorzieningen gewenst. Alle geënquêteerde verenigingen geven aan dat aanleg van een nieuw sportpark nodig is. Diverse verenigingen ervaren knelpunten bij onderhoud, medegebruik van een clubhuis en de overlap tussen zomer- en wintersporten. Daardoor ontbreekt het kleine onderhuurders aan groeimogelijkheden. Deze kunnen (deels) worden weggenomen bij uitbreiding van sportvelden. Bovendien geeft extra veldruimte groeimogelijkheden die er volgens een aantal clubs nu onvoldoende zijn.

3 Herverdeling van de huidige veldcapaciteit

Voordat uitbreiding van velden in Zuidoost gerealiseerd zal zijn, kunnen met het herverdelen van huidige velden al enkele knelpunten worden weggenomen. Een gedegen en actuele vraag/aanbod-analyse is dan noodzakelijk. Hierbij moet worden uitgegaan dat 2 wedstrijdvelden voetbal, een trainingsveld en een handbalveld vrijkomen op de Toekomst als gevolg van het vertrek van CTO '70 uit Zuidoost. Ook zal rekening gehouden kunnen

worden met de wens van Ajax om één of twee voetbalvelden extra te kopen of huren.

4 Stedelijk beleid

Het optimaliseringsbeleid voor sportvelden in Amsterdam heeft vanaf het begin, in de jaren tachtig, vooral in het teken gestaan van het terugdringen van de overcapaciteit aan voetbalvelden. De laatste tijd is er meer aandacht voor spreiding en kwaliteit van de sportparken. De Dienst Ruimtelijke Ordening constateert in het conceptrapport *Studie functies met een extensief ruimtegebruik (sportvelden en volkstuinen)* globaal een overschot aan voetbalvelden in de westelijke tuinsteden en in Noord, naast een spreidingsprobleem bij sportvelden in Oost en Zuidoost. In de Watergraafsmeer is een hoge concentratie van sportvelden, in Zuidoost juist een lage. Door de komst van Ajax zijn twee lokaal georiënteerde voetbalverenigingen, TOS Actief en JOS, uit Zuidoost verdreven. Door een in te stellen stedelijke projectgroep die uitwerking geeft aan genoemde studie, zullen voorstellen worden gedaan hoe optimalisering van het gebruik van sportvelden, spreiding van sportparken en kwaliteitsverbetering vorm zullen krijgen. Voor de Gaasperzoom betekent dit dat onder bepaalde voorwaarden een goed draaiende vereniging van buiten het stadsdeel in Zuidoost een plaats kan krijgen. Dit kan gezien worden als een positieve ontwikkeling omdat daarmee het sportaanbod en de sportinfrastructuur worden versterkt. Dit zal een gunstige invloed hebben op de sportdeelname in Zuidoost.

3 Advies

3.1 Advies over aanleg sportpark in de Gaasperzoom

Op basis van het verrichte onderzoek adviseert DSP om een aanpak te ontwikkelen voor het aanleggen van een sportpark in de Gaasperzoom. De exacte omvang en de inrichting van het sportpark kan niet in één keer worden vastgesteld, en zal nader moeten worden bepaald, bijvoorbeeld volgens een groeimodel. Het verdient aanbeveling om dit af te stemmen met de stedelijke projectgroep die zich vanaf januari 1998 bezig zal houden met de toekomstige spreiding, gebruik en kwaliteit van sportvelden in Amsterdam.

Op het eerste gezicht zou het park ingericht kunnen worden voor:

- voetbal (3 velden en een trainingsveld);
- atletiek (wedstrijd baan);
- cricket en honk/softbal (1 specifiek hoofdveld honk- en softbal, plus gedeeltelijk medegebruik voetbalvelden).

Het is gewenst om op een toekomstig sportpark in de Gaasperzoom voor gemeenschappelijk gebruik van een multifunctioneel verenigingsgebouw te kiezen. Het stadsdeel acht het een wat achterhaald concept om elke vereniging afzonderlijk te ondersteunen bij het realiseren van een eigen clubgebouw op het park. Het streven is dus niet om meerdere grote clubhuizen te plannen op de Gaasperzoom. Bovendien is het de vraag of een dergelijke constructie financieel haalbaar is. Dit zal onderzocht moeten worden. Daarnaast lijkt het ons zinvol ruimte te reserveren ter grootte van een voetbalveld voor 'ongebonden' veldsportbeoefening, voor mensen die buiten clubverband willen sporten.

Kosten

De aankoopkosten van de grond voor een sportpark op de Gaasperzoom bedragen naar schatting circa f 700.000,-.

Inmiddels heeft Grontmij Noord-Holland een globale kostenraming opgesteld voor de aanlegkosten. Hierbij is uitgegaan van een hoge kwaliteit van sportvoorzieningen. Voor de grondwerkfase (o.a. grondwerken, toegangsweg, verhardingen, terreininrichting) is een bedrag geraamd van ruim f 4,5 miljoen gulden inclusief BTW. Kosten voor de inrichtingsfase zijn indicatief omdat de exacte inrichting (tak van sport, natuurgras/kunstgras) nog niet bepaald is. Maximale bedragen exclusief BTW zijn:

- een wedstrijd veld voetbal f 130.000,- (bijveld)
- combinatie cricketveld/ 2 hockeyvelden: f 260.000,-
- openbaar sportveld: f 50.000,-
- korfbal kunstgrasveld: f 270.000,-
- verlichting per veld: f 60.000,-
- beregning sportcomplex: f 100.000,-.

In totaal bedragen de investeringskosten (aankoop, grondwerk, aanleg en inrichting) derhalve ongeveer f 6,7 miljoen gulden.

Uit het grondmechanisch onderzoek van Grontmij blijkt dat er 3 jaar nodig is om het lage terreingedeelte van de Gaasperzoom met zand op te hogen.

Onderzocht moet worden of de aanlegkosten zouden kunnen worden gedekt uit:

- een bijdrage van de gemeente Amsterdam, zoals uit het Sportaccommodatiefonds;

- de Provincie Noord-Holland: Fonds Openluchtrecreatie of Fonds Investerings Noord-Holland. Stichting Sportservice Noord-Holland en ambtenaren Sport en Recreatie van de Provincie Noord-Holland kunnen ondersteuning geven bij de subsidieaanvraag en procedure van behandeling;
- verkoop terreinen aan Ajax;
- begroting stadsdeel Zuidoost, in casu subsidie uit fonds Sociale Vernieuwing/ Urban-gelden.

De exploitatielasten zijn afhankelijk van de gekozen beheer- en onderhoudsconstructie. Doet een vereniging uitsluitend het klein onderhoud aan de velden (lijnen trekken, doelnetten ophangen en dergelijke) dan bedragen de exploitatielasten van onderhoud door het stadsdeel circa f 20.000,- per voetbalveld, exclusief kapitaallasten. Als ervoor gekozen wordt een deel van het onderhoud te laten verrichten door de sportverenigingen, dan zal goed gekeken moeten worden welke verenigingen een dergelijke zware taak aankunnen. Dit zal een beperking betekenen voor de selectie van verenigingen die in aanmerking komen voor bespeling van een park in de Gaasperzoom. Onderzocht kan worden om het beheer en onderhoud van de velden op te dragen aan een hiervoor op te richten stichting, en of daardoor werkgelegenheid voor inwoners uit Zuidoost kan worden gecreëerd.

Al met al is het gewenst eerst een financieel haalbaarheidsonderzoek te verrichten naar aanleg en exploitatie van een sportpark in de Gaasperzoom. Dit onderzoek dient zowel betrekking te hebben op dekking van de investeringskosten van f 6,7 miljoen gulden, als op de hoogte van de exploitatielasten bij verschillende onderhoudsniveaus en beheerconstructies.

Bespeling

Voor de toekomstige bespeling van het park stellen wij voor op dit moment nog geen harde uitspraken te doen. Dat is ook niet zinvol, omdat zich op korte termijn al verplaatsingen van clubs in Zuidoost zullen voordoen door het vertrek van CTO '70. Voor honk- en softbal, cricket en voetbal zijn meerdere gegadigden.

Bij het bepalen wie uiteindelijk voor bespeling in aanmerking komen, adviseren wij om nadrukkelijk te kiezen voor goed georganiseerde, ambitieuze verenigingen met een krachtig bestuur. Daarnaast achten wij het raadzaam om verenigingen te selecteren die bereid zijn een rol te spelen bij sportstimuleringsprojecten zoals JIB en Topscore. Indien mocht blijken dat dergelijke verenigingen niet of in onvoldoende mate in Zuidoost te vinden zijn, dan is werving van Amsterdamse clubs buiten het stadsdeel aan te bevelen.

Overigens moet rekening worden gehouden met neveneffecten van de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom op de bespeling van sportparken in de omgeving. Geinburgia, bespeler van sportpark Driemond, sprak haar bezorgdheid hierover uit, evenals SV Abcoude. Beide parken liggen binnen een straal van 1 tot 1,5 kilometer ten opzichte van de Gaasperzoom. Voor SV Abcoude is er niet alleen een grote kans op (een geleidelijke) overloop van jeugdige voetballers naar de Gaasperzoom. Indien stadsdeel Zuidoost daadwerkelijk het subsidie aan de beheerstichting Hollandsekade beëindigt, dan ontstaat er een financieel probleem voor de exploitatie van dit park. Het is niet ondenkbaar dat SV Abcoude daar de (financiële) consequenties van zal ondervinden. Overigens is de toekenning van deze subsidie gebaseerd op de meerkosten als gevolg van overbespeling van de velden.

3.2 Advies over beleid sportvelden in Zuidoost

Hieronder volgt een aantal adviezen die huidige knelpunten in gebruik van veldsportvoorzieningen op korte termijn, voordat oplevering van een sportpark de Gaasperzoom zou plaatsvinden, kunnen wegnemen.

1 Opwaardering laagdrempelige recreatiesportvoorzieningen in de woonomgeving

Naast het investeren in sportvoorzieningen van hoogwaardige kwaliteit ten behoeve van de georganiseerde sport, is het juist voor stadsdeel Zuidoost gewenst om sportbeoefening in de directe woonomgeving een impuls te geven. De openbare ruimte biedt daar goede mogelijkheden voor. Gedacht kan worden aan de uitbreiding van trapveldjes, openbare sportvelden, basketbalvelden en hardcourt-tennisbanen tussen de flatblokken. Desgewenst zouden sportclubs hier voor promotiedoeleinden een beroep op kunnen doen, als een soort opstap voor het sportpark waar zij actief zijn. Dergelijke openbare voorzieningen nodigen uit tot 'vrije' sportbeoefening en vormen een reservoir van potentiële leden voor de lokale clubs. Aandachtspunten hierbij zijn onder andere mogelijke overlast voor omwonenden en de kosten voor aanleg en onderhoud.

2 De Toekomst II en III

Voordat tot daadwerkelijke bespeling van een sportpark in de Gaasperzoom kan worden overgegaan, kunnen huidige knelpunten in de bespeling van velden worden weggewomen door de bestaande ruimte zo veel mogelijk op maat te verdelen.

// aan verzoek van ajax kunnen we nog niet voldoen, gezien huidige knelp. / wel helpen in overgangperiode/ tijdelijke vorm/ overleg over starten//

Op dit moment kunnen (nog) geen velden worden vrijgemaakt voor volledige verhuur of verkoop aan Ajax, omdat eerst de knelpunten bij de huidige bespeling door lokale verenigingen moeten worden aangepakt. Wel kan het stadsdeel Ajax hulp bieden tijdens een overgangperiode totdat bespeling van een sportpark op de Gaasperzoom mogelijk is. Indien de bespeling dat toelaat, zou Ajax in die periode velden kunnen onderhuren bij huurders van De Toekomst II en/of III. Hierover zal op korte termijn overleg gevoerd worden. Wanneer de velden in de Gaasperzoom zijn opgeleverd, en verenigingen die tot die tijd op de Toekomst hun plek hadden zijn verhuisd naar de Gaasperzoom, dan krijgt Ajax de mogelijkheid extra velden op de Toekomst III te huren of kopen. Uitgangspunt bij eventuele verkoop aan Ajax is dat andere verenigingen in het stadsdeel er hierdoor geen nadelige gevolgen van zullen ondervinden.

SV Bijlmer kan samen met Flamingo de velden van de Toekomst II blijven bespelen.

De CTO-velden (de Toekomst III) zouden de komende jaren gespeeld kunnen worden door softbalvereniging Ban Topa, Kismet en KSJB. Hierdoor krijgt FC Amstelland ook wat meer ruimte op Strandvliet. Het bespelingsrooster van de Toekomst III moet erop afgestemd zijn dat zowel in de zomer- als in de wintermaanden de verschillende verenigingen zoveel mogelijk afzonderlijk van velden en clubhuis gebruik kunnen maken. Het beheer van het clubhuis dient met dat uitgangspunt georganiseerd te worden. Over het beheer zullen sluitende afspraken gemaakt moeten worden tussen het stadsdeel en de drie verenigingen op het park. Verder is

het zinvol goede afspraken te maken over de datum waarop de voetbalverenigingen hun activiteiten voor het ingaan van het zomersportseizoen beëindigen, en wanneer zij weer op de velden kunnen. Langs deze weg krijgen Kismet, KSJB en Ban Topa de gelegenheid om de door hen gewenste groei te realiseren en hun plannen waar te maken. Maken zij die groei daadwerkelijk waar, dan is het niet denkbeeldig dat zij over een jaar of vijf 'uit hun jasje groeien'. Wanneer het sportpark in de Gaasperzoom gerealiseerd is, dan kunnen een of meer van deze verenigingen daar hun plek krijgen, indien daarnaast gebleken is dat zij gezamenlijk een clubhuis kunnen delen en beheren, en op verantwoorde wijze als hoofdhuurder van de velden gebruik maken.

3 Intensivering van het daggebruik van de sportvelden

Op sportpark Strandvliet na worden de sportvelden overdag nauwelijks gebruikt. De ongunstige ligging van de velden ten opzichte van de woongebieden, en de slechte bereikbaarheid met het openbaar vervoer vormen drempels voor intensief daggebruik. Vanuit sportstimuleringsoverwegingen verdient het aanbeveling om vooral scholen uit te nodigen hiervan gebruik te maken. Grootste knelpunten zijn echter de afstand van scholen tot sportparken en de bereikbaarheid van de sportcomplexen. Ook sportprojecten waar scholen aan deel kunnen nemen, zoals JIB en Topscore, bieden hiervoor goede mogelijkheden. Verenigingen die een sportpark als thuisbasis hebben, kunnen daar hun voordeel mee doen.

3.3 Scenario's

Ter afsluiting van het advies volgen drie scenario's die door het stadsdeel in overweging genomen kunnen worden bij een definitief besluit over de mogelijke aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom. Bij alle scenario's gaan wij uit van de voorwaarde dat het aantal sporters in Zuidoost groeit volgens eerder gemelde prognose:

1 Het passieve scenario

Indien het stadsdeel niet besluit tot het aanleggen van een sportpark in de Gaasperzoom of elders in het stadsdeel, dan is het aangewezen op de opvang van sporters uit Zuidoost door verenigingen buiten het stadsdeel, en het beleid van gemeenten en stadsdelen in de omgeving.

Het passieve scenario betekent bovendien dat veldsportverenigingen in Zuidoost binnen afzienbare tijd nog meer tegen de grenzen van maximale bespeling van de beschikbare ruimte aanlopen. Dit stagneert verdere groei van het aantal sporters. Die zullen een plek moeten vinden buiten het stadsdeel. Dit heeft consequenties voor potentiële sporters uit achterstandsgroepen, en vooral voor jeugdigen. Zij zullen forse afstanden moeten overbruggen om te kunnen sporten, hetgeen vaak een te hoge drempel zal vormen voor daadwerkelijke sportbeoefening. Projecten als Topscore en Jeugdsport in Beweging verliezen dan aan waarde voor Zuidoost.

2 Het stedelijke opvangscenario

Volgens dit scenario besluit het stadsdeel tot het aanleggen van een sportpark in de Gaasperzoom. Hierbij laat Zuidoost zich vooral leiden door stedelijke ontwikkelingen en beleidsvoornemens, zoals spreiding, kwaliteitsverhoging en schaalvergroting. Sportverenigingen uit andere stadsdelen die als

gevolg van 'optimalisering van gebruik sportvelden' moeten verhuizen, kunnen bijvoorbeeld een plek krijgen in de Gaasperzoom. Voordeel voor Zuidoost is dat hierdoor grote, sterke verenigingen het stadsdeel komen verrijken. Als stadsdeel kun je bovendien voorwaarden aan vestiging in Zuidoost verbinden, bijvoorbeeld naar tak van sport en naar doelgroep van de verenigingen. Hierdoor kunnen de behoeften van inwoners aansluiting vinden bij het aanbod en de cultuur van de nieuwe verenigingen. Nadeel is dat lokale clubs blijven zitten waar ze zitten en geen voordeel hebben van een nieuw sportpark.

3 Het lokale groeiscenario

Dit scenario gaat uit van de veronderstelling dat Zuidoost een beleid voert dat erop is gericht accommodaties aan te bieden die aansluiten op de behoeften van de inwoners en verenigingen uit Zuidoost. Vanuit deze redenering heeft aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom hoge prioriteit, aangezien:

- de sportdeelname groter is dan de bespelingsmogelijkheden die de huidige accommodaties kunnen bieden;
- de meeste lokale verenigingen aangeven dat zij 'te krap' zitten en voor groei zijn aangewezen op uitbreiding van de ruimte;
- een deel van de inwoners van Zuidoost, met name jeugdigen en sociaal kwetsbare groepen, zijn vanwege leeftijd of om financiële redenen niet of veel minder in staat om afstanden te overbruggen naar sportplekken elders in de stad.

Het lokale groeiscenario leidt tot uitbreiding van de veldruimte ten behoeve van de verenigingen uit het stadsdeel. Hierdoor zal een nieuw sportpark in de Gaasperzoom ook bespeeld gaan worden door verenigingen uit Zuidoost, met merendeels leden die in Zuidoost wonen. Dit scenario lost de meeste knelpunten bij accommodatiegebruik in Zuidoost op, en zal eveneens het meest kostbare scenario zijn.

Dit model geeft het stadsdeel de meeste mogelijkheden om aandacht te geven aan sociaal zwakkere groepen. Het lokale groeiscenario loopt daarmee in de pas met het stadsdeelbeleid dat extra aandacht geeft aan deze groepen. Bovendien is het stadsdeel met deze variant het minst afhankelijk van externe invloeden. Het sluit aan bij sportstimuleringsprojecten, zoals Topscore.

Aanbeveling

Het passieve scenario zou van toepassing kunnen zijn wanneer de overgrote meerderheid van de inwoners van Zuidoost in staat is een sportaccommodatie te zoeken die bij hun voorkeuren past. Gezien de bevolkingssamenstelling van het stadsdeel en het huidige accommodatieaanbod in Zuidoost is dit scenario derhalve niet gewenst. De huidige accommodaties bieden onvoldoende uitbreidingsmogelijkheden voor de clubs. Nieuwe sporters zullen hun plek dan elders moeten vinden.

Het stedelijke opvangscenario biedt ruimte voor sportaccommodaties aan sportclubs van buiten Zuidoost. Dit gaat in eerste instantie ten koste van een deel van de nieuwe faciliteiten voor de inwoners van Zuidoost. Die moeten hun heil alsnog elders zoeken. Voor de eerstvolgende tien jaar is dit scenario daarom niet gewenst. Dit scenario is alleen aan te bevelen wanneer de reeds aanwezige accommodaties voldoende gebruiksmogelijkheden bieden voor sporters en potentiële sporters uit Zuidoost.

Het lokale groeiscenario heeft de voorkeur omdat daarmee de huidige knelpunten bij het gebruik van de sportvoorzieningen op termijn kunnen worden weggenomen. Het versterkt de fysieke en mogelijk ook de sociale sportinfrastructuur van het stadsdeel. Dit scenario biedt de voorwaarden die ook potentiële sporters uit het stadsdeel tot sportbeoefening kunnen aanzetten. Daarmee voldoet het lokale groeiscenario aan de uitgangspunten van het lokale sportbeleid en het achterstandsbeleid van het stadsdeel. Overigens dient terdege beseft te worden dat dit scenario het meest kostbare is. Financiële haalbaarheid moet dan ook vooraf worden getoetst.

Een aanvullend advies hierbij is dat nader onderzoek naar de consequenties van het vertrek van CTO naar Duivendrecht en de eventuele verkoop van één of meer sportvelden aan Ajax gewenst is. De voorstellen die hierover zijn gedaan in dit rapport kunnen hiervoor een kader bieden. Dit onderzoek dient betrekking te hebben op een periode van vijf jaar, namelijk totdat oplevering van de sportvelden in de Gaasperzoom gerealiseerd kan zijn.

Bijlage 1 Respondenten en documenten

Veldsportverenigingen Zuidoost:

- De heer Arrindell, voorzitter Little Rock
- De heer Bijster, voorzitter FC Amstelland
- De heer Chesnot, voorzitter KSJB
- De heer Esajas, penningmeester SV Bijlmer
- De heer Hille, medewerker Ajax
- De heer Irik, secretaris Geinburgia
- De heer Kanhai, voorzitter BCC Amstelland
- De heer Misdorp, bestuurslid LTC Strandvliet
- De heer Nunda, voorzitter Kismet '82
- De heer Rosenburg, voorzitter Ban Topa
- De heer Oldenhof, algemeen directeur Ajax
- De heer Perk, voorzitter Flamingo
- De heer Verkaik, voorzitter CTO '70

Sleutelpersonen:

- De heer Degenkamp, beleidsmedewerker gemeentelijke afdeling Sport en Recreatie
- De heer Dooyer, beleidsmedewerker gemeentelijke afdeling Sport en Recreatie
- De heer Kooyman, voorzitter SV Abcoude
- De heer Miedema, voorzitter van de Sportadviesraad Zuidoost
- De heer Onstenk, consultant Sportservice Noord-Holland
- De heer Van Stijnvoorden, beleidsmedewerker gemeentelijke Dienst Ruimtelijke Ordening

Geraadpleegde documenten:

dRO, planteam WVG, conceptrapport *Studie functies met een extensief ruimtegebruik (sportvelden en volkstuinten)*, Amsterdam: 25 februari 1997.

Dienst Welzijn Amsterdam, afdeling Sport en Recreatie, *Overzicht bespeling sportparken*, seizoenen 1996 (zomer) en winter (1996/1997), februari 1997.

Dienst Welzijn Amsterdam, afdeling Sport en Recreatie, *Beleidsplan verenigingssport*, vervolgotitie 12/2/1997.

Dienst Welzijn Amsterdam, afdeling Sport en Recreatie, *Jeugdprojectproject Topscore*, versie voor inspraak 22/9/1997.

Grontmij Noord-Holland, *Sportvelden Gaasperzoom*. Planuitwerking met globale kostenraming voor de aanleg van sportvelden in recreatiegebied Gaasperzoom (concept). Alkmaar, 6 maart 1997.

Marktplan Adviesgroep, *Enquête bewoners Zuidoost*, meting januari 1996. Gemeente Amsterdam, stadsdeel Zuidoost: maart 1996.

Van Dijk, Van Soomeren en Partners, *Sport en allochtonen: feiten, ontwikkelingen en beleid (1986-1995)*. Rijswijk: ministerie van VWS, 1996.

Bijlage 2 Vragenlijst veldsportverenigingen Amsterdam Zuidoost

A Kerngegevens:

- Van welke accommodatie(s) maakt uw club gebruik?
- Is de vereniging hoofdhuurder?
Zo nee: van wie huurt u?

NB: bij een omnivereniging:

- Wat is de hoofdsport binnen uw club?
- Zijn er onderafdelingen voor de andere takken van sport?
- Hoeveel velden huurt u? (ook: soort veld, trainingsveld: cijfermatig)
- Worden deze velden ook door andere sportgroepen gebruikt (vereniging, school, bedrijf)?

Zo ja, door welke, hoe vaak en tegen welke vergoeding? (overlap zomer/winter)

- Heeft u de beschikking over een eigen club, kleedaccommodatie?
- Hoeveel elftallen, teams komen in competitieverband voor de club uit?
Onderverdeeld naar: sen, jun, pup, asp, welp cq a, b, c etc. -jun.
- Hoeveel leden heeft de vereniging?
onderverdeeld naar:
1 competitie:
recreatief:
2 senioren:
juniores (onderverdeeld naar A,B, C,D en E,F of jun, adsp, welp):
- Is het ledental de afgelopen twee jaren gestegen, ongeveer gelijk gebleven of gedaald? Met hoeveel?
- Welk percentage van verenigingsleden is woonachtig in stadsdeel Zuid-Oost? (schatting)
Waar zijn die woonachtig? (schatting Bijlmer, Gaasperdam, overig in ZO)
- Hoeveel kaderleden heeft de vereniging (bestuur, commissies, STK, overige vrijwilligers)? En onderverdeeld naar hoofdsport, andere sporten?
- Hoe omschrijft u de financiële situatie van de vereniging?
- Zijn er op korte termijn concrete veranderingen in accommodatiegebruik op komst? (bijvoorbeeld verhuizing, fusie)

B Knelpunten en behoefte:

- Is het aantal velden waarover de club de beschikking heeft voldoende voor dit seizoen?

- Zijn er dit seizoen knelpunten bij het gebruik van sportvelden door de club? (NB: expliciet aandacht voor kwaliteit velden en trainingsfaciliteiten)
Zo ja, welke?
- Wat is het toekomstperspectief van uw club (vooral op het aantal leden)?
En: wat bent u van plan om dat te bereiken (werving, activiteiten)?
- Verwacht u, gezien de ontwikkeling van het ledental en de ambitie van uw club, dat de benodigde veldcapaciteit de komende jaren zal wijzigen?
Zo ja: hoeveel kleiner of groter? En waardoor precies?
- Is uw club tevreden over de locatie van de accommodatie?
Zo nee, waar zou uw club bij voorkeur gehuisvest willen zijn?
- Hoe beoordeelt u de Gaasperzoom als toekomstig, parkachtig multifunctionele sportlocatie voor uw vereniging?

Bijlage 3 Veldwerk

A Resultaten uit de verenigingsenquête

Er zijn drie sportparken in stadsdeel Zuidoost: Driemond, Strandvliet en De Toekomst. Bij alle sportverenigingen die hiervan gebruik maken, is een vragenlijst afgenomen (zie bijlage 2). De resultaten van de interviews zijn per sportpark verwerkt.

Driemond

Dit sportpark ligt tussen de Weespertrekvaart en het Amsterdam-Rijnkanaal, aan de uiterste oostzijde van stadsdeel Zuidoost. Huurder van het park is Geinburgia dat een voetbal- en tennisafdeling heeft.

In onderstaand schema zijn het aanbod, de faciliteiten en de bespeling weergegeven:

sportpark Driemond		opmerkingen
sportfaciliteiten	2 wedstrijdvelen voetbal (gras) 1 trainingsveld 4 gravel-tennisbanen	
hoofdhuurder	Geinburgia	voetbal en tennis
onderhuur	nee	
medegebruik	incidenteel	(school)sport-dagen
club- en kleedaccommodatie	eigendom van Geinburgia	
bespeling	voetbal: 10,25 normteams tennis: 350 leden	2 za, 4 zo, 1b, 1c, 2d, 4e, 2f 70% is senior

Geinburgia (voetbal en tennis)

De voetbalafdeling van Geinburgia heeft 250 leden, waarvan er 150 aan de competitie deelnemen. De club heeft circa 70 jeugdleden. De meeste leden wonen in Driemond. Een deel van de leden komt uit Gein 3 en Gaasperdam. Slechts 10% woont buiten Zuidoost.

De club is 'gezond', zowel financieel als op het gebied van vrijwilligers en kaderleden. De afgelopen twee jaar is het ledental met zo'n 20% gestegen, door 'een wervend beleid'.

Geinburgia is van plan extra verlichting aan te brengen op het trainingsveld en bij de tennisbanen. Voorlopig is het aantal velden voldoende. De locatie is uitstekend: men speelt er al 50 jaar. Er zijn geen knelpunten bij het veldgebruik. Men verwacht dat de club een verdere groei zal doormaken.

Daarvoor worden activiteiten georganiseerd en advertenties geplaatst.

De tennisafdeling is de afgelopen vier jaar verdubbeld in ledenaantal. Het aantal banen is nu nog net voldoende, maar zal bij verwachte groei te krap zijn. Geinburgia denkt aan uitbreiding met twee banen waarvan de aanleg door de club bekostigd wordt. De tennisbanen zijn overigens in eigen beheer. De tennissers komen evenals de voetballers uit Gaasperdam, Driemond en Gein 3. Maar opvallend is dat 30% in Weesp woont.

Geinburgia wil graag blijven zitten waar het zit. De secretaris van de vereniging beschouwt een aan te leggen sportpark in de Gaasperzoom als concurrerend voor de eigen club.

Strandvliet

Sportpark Strandvliet ligt aan de noord-westzijde van stadsdeel Zuidoost, tegen de zuidkant van de golflinks die aan Duivendrecht grenzen. Hoofdhuurders van dit park zijn FC Amstelland (voetbal) en de zelfstandige 'dochterverenigingen' voor cricket, honk- en softbal en handbal van Amstelland. De lawntennisclub Strandvliet huurt de tennisbanen op dit park.

In het volgende schema zijn de feitelijke gegevens over het park verwerkt.

sportpark Strandvliet		opmerkingen
sportfaciliteiten	4 wedstrijdvelden voetbal (gras) 1 trainingsveld voetbal (gras) 1 handbalveld 6 tennisbanen	
hoofdhuurder	- FC Amstelland en de dochterverenigingen HV Amstelland, H en SC Amstelland en BCC - LTC Strandvliet	voetbal, softbal, cricket en handbal tennis
onderhuur	ja	FC Amstelland verhuurt velden aan de voetbalverenigingen Kismet '82 en KSJB, een aan BCC Amstelland
medegebruik	ja	In de maanden mei, juni en augustus, september iedere schooldag door het Reigersbos- en Augustinuscollege
club- en kleedaccommodatie	eigendom van FC Amstelland	
bespeling	voetbal: Amstelland: 17 normteams Kismet '82: 5 normteams KSJB: 4 normteams cricket: BCC: 2 teams handbal: Amstelland: 1 team honk- en softbal: Amstelland: 3 teams tennis: 400 leden	Amstelland: 4 zo, 3 za, 2a, 2b, 3c, 4d, 4e, 3f Kismet: 4 za en 1 zo KSJB: 4 za BCC: 2 zo Er is seizoenoverlap tussen de zomersporten cricket en honk- en softbal en de 'wintersport' voetbal aangezien de zomersporten van dezelfde velden gebruik maken

Amstelland (voetbal, handbal, cricket en honk- en softbal)

FC Amstelland heeft 500 leden waarvan er 300 tot de jeugd afdeling worden gerekend. De dochterverenigingen zijn veel kleiner: de handbal afdeling heeft slechts 10 leden, honk- en softbal heeft zo'n 35 leden en BCC (cricket) telt er ook ongeveer 35.

Het ledenaantal van de voetbaltak is de afgelopen jaren aanmerkelijk gestegen, vooral door de aanwas van jeugdvoetballers: zo'n 100 per jaar aldus de voorzitter. Dit heeft geresulteerd in een ledenstop omdat er te weinig kader is om nog meer jeugd op te vangen. De groei van de jeugd-

afdeling gaat min of meer 'vanzelf'. 80 tot 85% van de leden komt uit Zuidoost. De meesten wonen in de Bijlmer en de Venserpolder. De club is financieel gezond. Er zijn bijna 50 leden die ook vrijwilligerswerk verrichten. Dat is eigenlijk te weinig. Het park biedt de club voldoende ruimte voor voetbalwedstrijden. Knelpunt is echter het gebrek aan trainingsmogelijkheden. Er is één trainingsveld, en dat is 'overbevolkt'. FC Amstelland is van plan door te blijven groeien en het kader daarop eerst af te stemmen. Voorlopig is er geen behoefte aan meer velden, wel aan een zogenaamd wettraveld (een wedstrijdtrainingsveld van gras/kunststof). De bereikbaarheid van het park is goed, zeker na de komst van 'buurman' Ajax. Amstelland denkt er daarom ook niet aan op korte termijn te verhuizen.

De honk- en softbalclub Amstelland is een redelijk constante factor op het park. De club gaat op de ingeslagen weg verder. De handbalafdeling bestaat uit slechts tien leden.

BCC Amstelland maakt gebruik van twee voetbalvelden met een pitch ertussen. Hiervan maakt ook de softbalafdeling van Amstelland gebruik. De cricketclub is de laatste jaren in omvang gelijk gebleven. Nagenoeg alle leden wonen in Zuidoost, de meeste in de Bijlmer. Financieel draait de club slecht. Veel leden betalen de contributie niet. BCC heeft een veld extra nodig om te kunnen groeien. Vandaar een ledenstop op het moment. De cricketclub ondervindt vooral problemen wanneer FC Amstelland voetbaltoernooien organiseert, want juist dan is er cricketcompetitie. De voorzitter signaleert een grote behoefte aan cricket onder de jeugd. BCC zou daarom graag willen verhuizen naar de Gaasperzoom.

KSJB

Deze voetbalclub huurt zowel velden als kleedruimte bij Amstelland. De club heeft drie zaterdag seniorenelftallen en een dameselftal. In totaal telt de club 100 leden waarvan 40 recreatief. De laatste jaren zit er groei in de club. Zo'n 60% van de leden woont in Zuidoost, vooral in de Bijlmerhoogbouw en de Venserpolder. De club heeft 15 kaderleden en vrijwilligers. Met donaties is de begroting net sluitend te maken.

KSJB heeft voor de huidige grootte van de club voldoende speel-mogelijkheden, maar het kan niet uitbreiden. Hierdoor kan de wens om een jeugd afdeling op te zetten niet in vervulling gaan. Vooral de zaterdagen zijn 'volgeboekt'. Ook speelt mee dat de vereniging geen eigen club- en kleedaccommodatie heeft. Omdat het (als consument, niet als exploitant) gebruik maakt van de kantine van Amstelland, kan KSJB geen eigen vermogen opbouwen uit de baromzet. De club geeft aan voldoende goede kaderleden te hebben om een jeugd afdeling te 'draaien'. Werving van nieuwe leden zal pas gebeuren, als de club over voldoende faciliteiten kan beschikken. Over de bereikbaarheid van het park is de club tevreden.

Voor de nabije toekomst gaat de voorkeur van KSJB uit naar (mede)-bespeling van sportpark De Toekomst, waar CTO '70 door verhuizing naar Duivendrecht velden achterlaat.

Kismet '82

De van origine hindoestaanse voetbalvereniging Kismet '82 is in 15 jaar tijd al twee keer gedwongen verhuisd. De club is daarbij als onderhuurder steeds afhankelijk geweest van de 'gastvrijheid' van de hoofdhuurder. Door de verhuizingen en het ontbreken van een eigen onderkomen is het aantal competitie-elftallen de laatste jaren gedaald van 7 naar 5. De jeugd afdeling is ter ziele gegaan. Hier speelt mee dat men pas vanaf 20.00 uur op het park terecht kan en dat is voor kinderen te laat. De junioren zijn naar JOS overgestapt. Op dit moment telt de club 120 leden, waaronder 40 recreanten. Financieel gaat het slecht met de club. Men probeert de contributie zo laag mogelijk te houden. Door de opeenvolging van teleurstellingen in accommodatiebeleid is de wil van kaderleden om er wat van te

maken geslonken. Er is een handjevol bestuurders en enkele vrijwilligers. Kismet moet zich noodgedwongen schikken naar de mogelijkheden die Amstelland geeft. De trainingsmogelijkheden laten te wensen over. Alleen het eerste en tweede elftal kunnen er trainen. De club wordt beperkt in een mogelijke groei.

Kismet zou graag naar de Gaasperzoom verhuizen. Indien mogelijk wil het samenwerken met BCC Amstelland, dat ook voor het merendeel bestaat uit hindoestanen.

LTC Strandvliet

Deze tennisvereniging heeft ongeveer 400 leden, waarvan er 100 deelnemen aan de competitie. 90% van de leden is senior. De animo voor tennis is tanende. Ieder jaar daalt het ledenaantal met 6%. Bijna driekwart van de leden is woonachtig in Zuidoost, vooral in Gein. De club heeft zo'n 30 kaderleden. Financieel is het 'krap aan'. Het beschikbare aantal banen is toereikend. Strandvliet wil weer groeien, onder andere door meer te adverteren en het samen met het stadsdeel organiseren van kennismakings-toernooien. De club is tevreden over de locatie van het park en heeft geen directe behoefte aan verplaatsing.

De Toekomst

Sportpark De Toekomst ligt aan de Burgemeester Stramanweg, iets ten westen van sportpark Strandvliet. Hier is ook de Amsterdam ArenA verrezen. Het park is in drieën opgedeeld: De Toekomst I, II en III. Voor de komst van Ajax behoorde het park tot het grondgebied van de gemeente Ouder-Amstel. Tegenwoordig is Ajax eigenaar en beheerder van De Toekomst I, en voert stadsdeel Zuidoost het beheer over De Toekomst II en III.

De Toekomst I

sportpark De Toekomst I		opmerkingen
sportfaciliteiten	3 wedstrijdvelden voetbal (gras) 3 trainingsvelden voetbal 1 wetravel	de trainingsvelden hebben alle de grootte van een wedstrijdveld
eigenaar, beheerder	AFC Ajax	
onderhuur	nee	
medegebruik	geen	
club- en kleedaccommodatie	eigendom van Ajax	
bespeling	voetbal: 2 prof. elftallen 4 amateurelftallen 10 jeugdelftallen	De term 'norm-team' gaat niet op voor Ajax die net zo goed vereniging als bedrijf is. Ajax bespeelt de velden zeer intensief.

AFC Ajax

Ajax heeft drie wedstrijdvelden, drie trainingsvelden en een wetravel. Hiervan maken twee betaalde elftallen, vier amateurelftallen en tien jeugdelftallen gebruik. De algemeen directeur van Ajax signaleert een tekort aan trainingsvelden voor de jeugd. Hierdoor zou de verdere ontwikkeling van de voetbalschool van Ajax, de kweekvijver voor jeugdig talent, kunnen stagneren. Er is vooral meer ruimte nodig omdat Ajax veel aan individuele training doet. De vereniging wil graag twee velden extra op De Toekomst huren of kopen voor eigen gebruik.

De Toekomst II

Dit deel van het park wordt bespeeld door sportvereniging CTO '70 (voetbal en handbal) en softbalclub Ban Topa. CTO '70 is geen Amsterdamse vereniging, en speelt sinds de oprichting op De Toekomst. Na het einde van dit sportseizoen (juli 1998) verhuist CTO '70 naar een nieuw sportpark in Duivendrecht.

sportpark De Toekomst II		opmerkingen
sportfaciliteiten	2 wedstrijdvelden voetbal (gras) 1 trainingsveld voetbal (gras) 1 handbalveld	
huurders	CTO '70 en Ban Topa	voetbal, handbal en softbal
onderhuur	nee	
medegebruik	geen	
club- en kleedaccommodatie	eigendom van het grondbedrijf van de gemeente Amsterdam; in gebruik bij CTO '70	
bespeling	CTO '70: 350 voetballers 50 handballers Ban Topa: 2 jeugdteams (1,5 normteam)	exact aantal normteams van CTO is niet relevant: de club gaat verhuizen

CTO '70

Het ledenaantal van CTO '70 is de laatste jaren ongeveer gelijk gebleven. Circa 60% van de voetballers komt uit Zuidoost, vooral uit de Venserpolder. De club is financieel gezond en beschikt over voldoende kaderleden en vrijwilligers. CTO verwacht dat de leden na verhuizing lid zullen blijven, aangezien het nieuwe park in Duivendrecht niet ver van de Venserpolder af ligt. Daar zal de club weer groeien volgens de voorzitter, omdat het nieuwe park beter bereikbaar is en een groter verzorgingsgebied zal bestrijken (Duivendrecht, Diemen). De club zal in Duivendrecht de beschikking krijgen over 2 wedstrijdvelden, een trainingsveld en een handbalveld.

Ban Topa

Deze honk- en softbalclub maakt gebruik van het veld dat ook door de handbalafdeling van CTO '70 wordt bespeeld. Er is een pitch in de hoek van dat veld aangebracht. De club klaagt over het ontbreken van een eigen club- en kleedruimte en geeft aan dat het noodgedwongen een caravan heeft moeten voorrijden om de kinderen gelegenheid tot omkleden te bieden. Ban Topa heeft twee jeugdteams (circa 40 jeugdleden) en breidt dat aantal niet uit omdat 'het de kinderen geen onderdak kan bieden'. Er zouden vier jeugdteams 'in de wacht staan'. Overigens verwijt CTO '70 Ban Topa dat de club haar afspraken niet nakomt. Ban Topa maakt ook gebruik van het Bijlmersportcentrum.

Alle jeugdleden komen uit Zuidoost, vooral uit de H, K en F-buurt van de Bijlmer. Er zijn veel vrijwilligers en kaderleden actief. Door loterijen en fondsen kan de contributie laag blijven. Ban Topa wil veel meer voor de jeugd doen en haar activiteiten aanbod verder ontwikkelen, maar wordt daarvan weerhouden door het ontbreken van faciliteiten. CTO (handbal) zou steeds voorgaan bij het veldgebruik. De kleedkamers zijn gesloten als de club competitie moet spelen. Er kan zelfs niet van de telefoon gebruik worden gemaakt.

Ban Topa's wens is om zelf het beheer te voeren over een club-accommodatie. Pas dan kan de voorziene groei worden waargemaakt. Verder zou er een oversteekplaats moeten komen bij het sportpark, waarvan de club ook in de toekomst gebruik wil blijven maken. Dan dient wel het aantal te huren velden groter te zijn.

De Toekomst III

SV Bijlmer, Little Rock en Flamingo zijn de bespelers van De Toekomst III. In onderstaand schema komen de inmiddels bekende aspecten van dit deel van het sportpark naar voren.

sportpark De Toekomst III		opmerkingen
sportfaciliteiten	2 wedstrijdelden voetbal (gras), waarvan 1 ingericht als honk-/softbalveld 1 trainingsveld voetbal (gras)	het trainingsveld is kleiner dan een half wedstrijdeld
hoofdhuurder	SV Bijlmer	
onderhuur	ja	Flamingo (voetbal) en Little Rock (softbal) zijn onderhuurders
medegebruik	incidenteel	schoolvoetbaltoernooi
club- en kleedaccommodatie	eigendom van SV Bijlmer	clubgebouw is in zeer slechte staat
bespeling	voetbal: SV Bijlmer: 8 normteams Flamingo: 4 normteams softbal: Little Rock: 3 normteams	3 sen, 1a, 1b, 2c, 2d, 1e, 1f 3 za en 1 dames 2 dames- en 1 herenteam

SV Bijlmer

SV Bijlmer heeft 210 leden die bijna allemaal aan de voetbalcompetitie deelnemen. De jeugdafdeling telt 130 leden. Sinds het begin van de jaren negentig is het ledenaantal stabiel. Ongeveer 80% woont in Zuidoost. De meeste leden wonen in de omgeving van De Toekomst. SV Bijlmer heeft 30 kaderleden. Het clubhuis verkeert in zeer slechte staat en dient vervangen te worden. Het aantal velden dat de club huurt is voldoende. De toekomst van de club lijkt rooskleurig: er is veel belangstelling voor voetbal onder de Bijlmerjeugd. Vrijwilligers zijn actief in het werven van nieuwe jeugdleden. Indien, zoals de verwachting is, de jeugdafdeling groter wordt, dan is er behoefte aan een extra wedstrijdeld.

SV Bijlmer is tevreden over de locatie van het sportpark, maar merkt wel op

dat er eigenlijk een busverbinding zou moeten komen. Bovendien is het gevaarlijk om de weg over te steken. De voetbalclub zou er wel wat voor voelen om te verhuizen naar de Gaasperzoom: 'Daar woont een groot deel van de jeugd die bij ons voetbalt.'

Flamingo

De voetbalvereniging Flamingo heeft 50 leden en huurt twee velden voor medegebruik bij SV Bijlmer. Flamingo is ook een gezelligheidsvereniging (dammen, biljart, domino) en heeft een eigen clubhuis buiten het sportpark op de Fazantenhof. Het ledenaantal is de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven. 90% van de leden woont in het stadsdeel, voornamelijk in de hoogbouw van de Bijlmer. De club heeft 3 kaderleden en beschikt buiten hen over weinig vrijwilligers. De financiële situatie is slecht omdat veel leden geen contributie betalen. Op dit moment is het aantal beschikbare velden bij SV Bijlmer voor Flamingo voldoende. Er zijn geen knelpunten in het medegebruik.

In de nabije toekomst wil Flamingo samenwerken met SV Bijlmer en meer activiteiten voor de jeugd ontplooiën. De club verwacht niet dat er meer velden voor eigen gebruik nodig zijn. Net als SV Bijlmer is Flamingo tevreden over sportpark De Toekomst, afgezien van de bereikbaarheid. Wanneer bij de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom ook voldoende aandacht wordt besteed aan de bereikbaarheid met het openbaar vervoer, dan heeft Flamingo interesse om er te spelen. Maar het Bijlmerpark zou eveneens een goede nieuwe locatie kunnen zijn.

Little Rock

De softbalclub Little Rock zwerft inmiddels 19 jaar zonder sponsor heen en weer over verschillende sportparken. Volgens de voorzitter zijn de leden het gemis van een vaste accommodatie inmiddels meer dan zat. Het afgelopen seizoen was Little Rock onderhuurder bij SV Bijlmer en kon het daar gebruik maken van een wedstrijd- en een trainingsveld. Little Rock had tot voor kort 60 seniorenleden, waaronder 40 vrouwen. Het samensporten met SV Bijlmer verliep niet voortvarend. Little Rock ondervond dat er veel overlap was met voetbal bij het gebruik van het trainingsveld. Het clubhuis van SV Bijlmer was eveneens niet altijd beschikbaar op momenten dat het de softbalclub uitkwam. De leden wilden er 'langer blijven hangen' dan mogelijk was: 'Als onderhuurder was groei onmogelijk, te meer omdat je alleen op contributie draait'.

Omdat de club niet meer kon bieden dan het zou willen, zijn de afgelopen jaren veel leden opgestapt. Het aantal competitieteams daalde van 5 naar 3. 80% van de leden die er afgelopen seizoen nog actief waren, woonden in Zuidoost, merendeels in de Bijlmerhoogbouw. Little Rock beschikte over 5 kaderleden en nog 5 vrijwilligers. Voor het innen van contributie moest soms een incassobureau worden ingeschakeld. De club heeft geen schulden omdat het bestuur 'het plaatje kloppend maakte'. Van de overgebleven drie teams zijn er thans nog twee over: de dames hebben de overstap naar AMVJ (Amstelveen) gemaakt. De voorzitter wil zich meer gaan richten op de jeugd van de Bijlmer.

Over het sportpark en de bereikbaarheid ervan is de voorzitter te spreken, hoewel het 'iets te ver lopen is, vanaf het metrostation of de bushalte'. De Gaasperzoom vindt hij een ideale plek voor sportbeoefening.

B Wat vinden sleutelpersonen ervan?

De voorzitter van SV Abcoude

Aanleiding om de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom weer in overweging te nemen, is het grote aantal jeugdigen uit Zuidoost dat lid is van SV Abcoude. Het stadsdeel draagt jaarlijks f 25.000,- af aan de stichting Hollandsekade die het sportpark in Abcoude beheert. SV Abcoude huurt 3 grasvoetbalvelden, één kunstgras wedstrijdtrainingsveld en een trainingsveld van deze stichting.

SV Abcoude is een grote, bloeiende voetbalvereniging met 842 spelende leden (175 senioren en 677 junioren). Er komen dit seizoen 62 elftallen uit in de competitie. Van de jeugd spelen 266 jongens bij de A, B en C-junioren, 348 jongens bij de D, E en F-junioren en 53 meisjes. Met deze aantallen heeft de bespelings van de velden zijn maximale grens bereikt. Er is inmiddels een wachtlijst voor jeugdlidmaatschap met 150 potentiële leden. Het park dient te worden uitgebreid met twee of drie velden. Daar is ongeveer f 1 miljoen voor nodig. De gemeente Abcoude wil de grond, volgens de voorzitter, hiervoor om niet ter beschikking stellen. Stadsdeel Zuidoost spreekt dit overigens tegen, en meldt dat Abcoude absoluut geen nieuwe velden wil aanleggen.

Met stadsdeel Zuidoost is overleg geweest over financiering van de aanlegkosten. Dit heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Het argument om stadsdeel Zuidoost te vragen een investeringssubsidie te verlenen is dat 80% van de junioren van SV Abcoude uit Zuidoost komt. Meer dan de helft daarvan is van allochtone afkomst en woont in Reigersbos, Gein, Holendrecht en Gaasperdam.

Driekwart van het aantal senioren komt uit Abcoude, maar dat aandeel wordt steeds minder. Veel jeugdvoetballers stoppen bij Abcoude tussen het zestiende en achttiende levensjaar. De talenten vertrekken naar Amsterdamse verenigingen. Abcoude heeft kwalitatief sterke jeugdselecties die op landelijk niveau meedraaien. De club werkt onder andere samen met Ajax. Het sporttechnisch en bestuurlijk kader is sterk. De meeste kaderleden wonen in Abcoude, maar er zijn ook vrijwilligers (ouders van jeugdleden) die in Zuidoost wonen. Abcoude heeft jeugdleiders die kinderen uit Zuidoost met de auto komen ophalen en weer thuisbrengen.

De voorzitter is van mening dat Zuidoost beter en goedkoper uit is wanneer het stadsdeel de aanleg van extra velden in Abcoude financiert. Volgens stadsdeel Zuidoost is dat maar de vraag. Aanlegkosten van een nieuw sportpark in Gaasperdam zullen ettelijke miljoenen gulden vergen. In Abcoude kosten twee velden extra circa een miljoen. De jaarlijkse exploitatiebijdrage is beperkt en niet-kostendekkend. Het voordeel van SV Abcoude voor Zuidoost is dat de organisatie van de vereniging goed in elkaar zit. Financieel is de club 'net aan gezond', en het kader is kwalitatief goed. De jeugd is er in goede handen: 'zij zouden niet anders willen'.

Wanneer Zuidoost een sportpark aanlegt in de Gaasperzoom, verwacht Abcoude dat -bij een lage contributie- een deel van de jeugd zal overlopen naar de Gaasperzoom, omdat het iets dichterbij huis zal zijn. Abcoude zal dan eventueel een veld afstoten: 'kapitaalvernietiging', aldus de voorzitter.

De voorzitter van de Sportadviesraad Zuidoost

Volgens de voorzitter van de Sportadviesraad dient de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom zo spoedig mogelijk ter hand te worden genomen. Veel verenigingen uit Zuidoost zitten krap op hun huidige locatie, zodat ze niet kunnen groeien. SV Abcoude is ook hierdoor zo groot geworden: in Zuidoost was nauwelijks plek. Door de beperkte capaciteit

van de sportparken zijn al vaker clubs naar buiten het stadsdeel verhuisd. Ook huidige ontwikkelingen bij veldsportverenigingen wijzen in de richting van meer sportvelden: Ajax wil uitbreiden en sommige verenigingen uit andere stadsdelen (bijvoorbeeld Noord en Watergraafsmeer) moeten vanwege het optimaliseringsbeleid verhuizen.

De Gaasperzoom is een geschikte locatie voor een nieuw sportpark. Parkeergelegenheid is er al. Het Bijlmerpark is volgens de voorzitter minder geschikt voor een sportpark.

Bij de toekomstige bespeling van het sportpark in de Gaasperzoom denkt de voorzitter van de sportadviesraad aan een sterke, goed georganiseerde vereniging uit Zuidoost, Amstelland bijvoorbeeld. Het zou een multifunctioneel park moeten worden met takken van sport die de inwoners van Zuidoost aanspreken: atletiek, cricket, voetbal, eventueel american football (de Admirals). Met een atletiekbaan beschikt de AV Bijlmer, die noodgedwongen moet trainen op de fietspaden in het Bijlmerpark, dan eindelijk over een goede voorziening. Sponsors als Nike (recyclingproject) kunnen dat ondersteunen.

Uitbreiding van sportvoorzieningen in Zuidoost sluit bovendien aan bij het sportstimuleringsbeleid dat met het te starten project Topscore voor de jeugd weer een extra impuls zal krijgen.

Afdeling Sport en Recreatie van de gemeente Amsterdam

Het clubhuis dat het seizoen 1997-1998 nog door CTO '70 wordt gebruikt, zal mogelijk als verenigingsverzamelgebouw dienst kunnen gaan doen. Wie daarvoor in aanmerking komen en onder welke (financiële) voorwaarden, wordt onderzocht. De afdeling relateert opmerkingen van verenigingen over het werven van nieuwe jeugdleden, en beperkingen bij mogelijke groei: momenteel is er op elk park in Zuidoost nog ruimte beschikbaar voor jeugdteams.

De (mogelijke) aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom is gekoppeld aan de komst van Ajax naar Zuidoost. Op dit moment blijkt de verwachte druk op de beschikbare velden mee te vallen. Wanneer CTO '70 aan het einde van dit sportseizoen verhuist naar Duivendrecht, komen er weer velden beschikbaar. Hiermee kan de eventuele 'nood' bij Ajax of bij de kleine onderhuurders voor de korte termijn worden opgevangen.

De aanleg van een atletiekbaan als regionale voorziening heeft volgens de afdeling Sport en Recreatie geen prioriteit. Er zijn (straks) twee banen in Amsterdam Zuid: een wedstrijd baan in het olympisch Stadion en de atletiekbaan op het Olympiaplein.

De afdeling pleit ervoor de invulling van een sportpark Gaasperzoom voor te leggen aan een in te stellen stedelijke projectgroep die wordt ingesteld in vervolg op de studie 'Functies met een extensief ruimtegebruik' van de gemeentelijke Dienst Ruimtelijke Ordening. Dan kunnen stedelijke ontwikkelingen worden meegewogen, zoals het huidige stedelijke overschot aan voetbalvelden, en het tekort aan korfbalvelden in het Zuidoostelijke deel van de stad. Ook is het raadzaam te onderzoeken of een andere beheerconstructie, die ook 'sport buiten verenigingsverband' toestaat, daar mogelijk is.

De gemeentelijke Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO)

De visie van de DRO op het ruimtelijke ordeningsbeleid voor sportvelden is neergelegd in het conceptrapport *Studie functies met een extensief ruimtegebruik (sportvelden en volkstuinen)*. Bij de planningsvisie op sportvelden

gaat men in het rapport niet alleen uit van de mate van (huidige) bespeling, maar ook van evenwichtige spreiding over de stad, en van consequenties van veranderingen in de woningvoorraad. Bovendien maakt een aantal sportparken deel uit van de stedelijke groenstructuur. De DRO maakt onderscheid tussen sportvoorzieningen in de directe woonomgeving (kleinere velden voor recreatief gebruik of training) en hoogwaardige sportparken aan de randen van wijken voor georganiseerde sportbeoefening. Stedenbouwkundig biedt stadsdeel Zuidoost uitstekende mogelijkheden om meer laagdrempelige sportvoorzieningen in de directe woonomgeving te realiseren. Tot op heden worden die op een verkeerde wijze benut, terwijl deze juist als kweekvijver voor de sportverenigingen kunnen dienen. De DRO constateert globaal een overschot aan voetbalvelden in de westelijke tuinsteden en in Noord, naast een spreidingsprobleem bij sportvelden in Oost en Zuidoost. In de Watergraafsmeer is een hoge concentratie van sportvelden, in Zuidoost juist een lage. Door de komst van Ajax zijn twee lokaal georiënteerde voetbalverenigingen, TOS Actief en JOS, uit Zuidoost verdreven.

Er zijn niet alleen plannen voor een sportpark in de Gaasperzoom, maar ook voor een sportpark aan de noordwestelijke kop van de Diemerzeedijk (circa 13 hectare, voor IJburg) en in Overamstel. Bij de toekomstige bespeling van deze parken is verplaatsing van bestaande sportverenigingen vanuit andere locaties niet ondenkbaar. Stedelijke samenwerking is vooral hierom geboden. Voorts acht de DRO het niet uitgesloten dat de verdere ontwikkeling van de Zuidas op termijn (over circa 10 jaar) zal uitmonden in het opheffen van sportpark Strandvliet.

De DRO is er, vooral vanuit spreidingsoverwegingen, voorstander van om aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom in verdere procedure te brengen. Het verdient de voorkeur om daar bestaande verenigingen te huisvesten. Het sportaanbod ter plekke dient ook iets toe te voegen aan de huidige voorzieningen in Zuidoost. Hierbij kan bijvoorbeeld worden aangesloten bij een nieuwe aanpak die in het project Topscore wordt voorgesteld.

De ontsluiting van het sportpark moet extra aandacht krijgen. Net zoals de gemeentelijke afdeling Sport en Recreatie, pleit de DRO ervoor om de precieze planvorming af te stemmen op de werkzaamheden die een ambtelijke projectgroep vanaf begin 1998 gaat verrichten. Het zal de taak van deze projectgroep zijn voorstellen te ontwikkelen voor het opheffen van de substantiële overcapaciteit aan sportvelden, en voor het intensiveren en verbreden van het gebruik van te handhaven sportparken. Dit moet leiden tot een beleidskader voor bestemming en bespeling van veldsport-accommodaties, en een plan van aanpak voor de uitvoering en financiering van maatregelen. DRO acht in dit perspectief stedelijke medefinanciering van de aanleg van een sportpark in de Gaasperzoom alleszins redelijk.